

pelles 1102, *villa Campelles* 1125, *apud Campeilles* 1267, *Campelles* 1272, *Campilijs* [sic] 1265, *Campelyes* 1278.

Endemés, Ponsich duu aquests altres esments addicionals: *Campelias* 1009, *vilare Campeles* 1059, *serra de Campelias* 1068 «mansus de *Campilis* in adjectentia Sci. Andreae de Bel loch» 1196, «ecclesia S. Stephani de *Campellis*» 1403, sacellum S. Stephani 1606 (*Top.* 127).

Campilles: És un terreny extens en el terme de Toès (Confl.). L'esmentada *Gran Geogr.* fa constar: «La part de ponent, a l'esquerra del riu Carança, ocupada en una bona part pel gran bosc estatal de *Campilles*, té com a cims destacats el *Pic de Gallinars*» (vol. 15).

JCor. que va fer les enquestes d'aquesta zona l'any 1959 posa aquesta nota referent a aquesta partida: «és jaça, bosc i planell important», i afegeix que n'hi ha una altra partida, *kampîles*, en el terme d'Évol.

ETIM. Meyer-Lübke en el seu estudi dels noms de llocs esmentats en l'Acta de consagració de la Seu d'Urgell (*BDC* xi, 1923, 1-32) tenia a l'abast només *Kampilijs* del document originari de 839 i *Campellas* del Capbreu del S. XII, i la forma moderna del nom, *Campelles*, de la Vall de Ribes. Va operar amb la noció que la forma de 839 amb *-i* hauria de ser l'originària, però, altrament trobant una derivació directa de *CAMPUS* en gènere femení «curiosament irregular» li va ocórrer de partir d'una forma *campinya* en català paral·lela al cast. *campiña*. Segons ell, doncs, *campinya* per dissimilació de les nasals donaria *campilla*, i d'on pel canvi de sufix *Campella* (p. 18). Meyer-Lübke no va curar d'explicar com s'havia format la suposada *campinya*, considerant evidentment el problema de l'origen del cast. *campiña* ja resolt.¹

Ara bé, la documentació que ací hem presentat suggereix que la base amb *-i* sí que hauria pogut ser l'originària: tenim amb *i*, ultra *Kampilijs* de 839, els testimonis de 906, 968, 1010, 1196, 1265 (vegeu supra *Campelles* 1 i 2).

De tota manera, Moll, creient poc plausible el procés de derivació de Meyer-Lübke, va proposar una base en l'adjectiu *campa* per a justificar *Campelles* (*AlcM*, s. v.). De fet, *campa* sembla haver estat prou freqüent en la combinació adjectiva *terra campa*: segons el *DECat* (II, 460b21 ss.), n'hi ha testimonis en el *Llibre de Values* castellanenc (inèdit) de 1370, en el *Capbreu* de Morella de 1443 i en el *Spill de Castellbò* de 1518 etc., i a més que *la Campa* és nom d'una partida a Caregue, a la vall d'Assua (Pallars Sob.). Moll no havia tingut en compte la variant *Campilles* que, com s'ha vist, era molt probablement el punt de partida. [Etim. inadmissible: no sols no hi ha cap paritat, ja que *campa* no és més que adjectiu, sinó² que la pron. *kampéyas* amb *y* i *é*, d'acord amb les grafies *Campilijs* de 839, 906, 1010 etc. suposa una base *-ILIA* (o *-ICŪLA*, plural d'un dim. *CAMPICŪLUM). J. C.]

I efectivament la presència d'una sèrie de NLL tos-

cans donen suport a aquesta suposició i ens forneixen la clau de l'origen de *Campiles*. S. Pieri en el seu llibre, *Topon. toscana meridionale* (ed. de 1969, Siena) inclou *Campiglia* a Siena (doc. des de 1003), a Livorna (doc. 1218) i el masculí *Campiglio* a Grosseto, amb derivats *Campigliola*, *Campiglioli* (p. 228).

I com que en italià *Campiglia* pot venir només d'una base en *-ILIA* (puix que *-ICULA* s'hauria abocat a *ecchia/-icchia*), tot suggereix que el punt de partida era *CAMPILIA. Sembla, doncs, que hem de veure-hi una forma en neutre plural collectiu en *-ilia*, de *CAMPILE, format de *CAMPUS* amb el sufix *-ILE*, indicador de 'lloc pecuari o pleta o establ etc.', que s'ha perpetuat en tants de NLL entre ells *Cabrils* < *CAPRILE* (vegeu s. v.), *Eguils* < *EQUILE*, *Cortils* de *Cort*, *Bordils* de *Borda*, *Cabanils* de *cabana* etc. En català la forma primitiva devia ser *Campilla* (recordem el cognom en aquesta forma localitzada a Llívia), dit primerament d'un terreny de camp usat com a pleta, d'on després *Campilles* i amb el canvi de sufix *Campelles*.

Respecte a aquest canvi no cal dir que *-ell* és sufix més comú en la llengua i a més que existia el mot *campell* 'replà, planell' i el NLL *Campells* a la Llitera i a Oms (Vallespir), un agregat d'ell.

Notem que aquest darrer nom està ben documentat, i els exemples clarament palesen el seu origen en *-ELLUM*: *Campellus* 930, alaudem de *Campellos* 974, de *Campellis* 990, 982, *Campellos* 1020 (Ponsich, *Top.*, 82).

Probablement els NLL valencians *Campello*, *-os*/*Campillo* són formes corresponents mossàrabs: *Campello*, és poble important a la costa, 11 k. al NE d'Alacant, i el *Campello* és un caseriu del municipi de Castalla (Alcoià) segons *GrEncCat* (s. v.), i hi ha el *Campello* en el terme Ares-Morella (*BSCC* xiv, 134), ja esmentada en el *Capbreu* de Morella de 1443 (inèdit, de D. Milian), en el qual és un dels 23 epígrafs en què es divideix el susdit *Capbreu*, situat entre Ulldiaves i el Barranc de Bellota: «una casa al *Campello*» i «una casa e corral al *Campello*» (f. 55r). I el plural *Campellos* és una partida a Castellfort, Alginet, Vallada i a Crevillent, i la forma amb *i*, *Campillo*, a Sollana, Tavernes, Benimeli, *Pla del Campillo* (Ribesalbes, Olocau), el *Campillo* (Torís) i a Carlet a dalt del Matamon (registrats 1962-63). L'alternància entre *e* i *i* possiblement es deu a la pronúncia àrab, que, com és sabut, té un sol fonema per a *e* i *i*.

D'altra banda, la forma amb *ie*, *Campiello*, en els termes respectius de Llucena, l'Alcóra, Figueroles, tots a la comarca de Tinença d'Alcalatén, i prop dels pobles de parla castellana té l'aire de ser d'origen castellà. J. G.

¹ Meyer-Lübke segurament coneixia l'explicació que havia donat el seu deixeble P. Skok en el seu ben conegut estudi sobre els noms de lloc en *-ACUM*, *-ANUM* (Halle 1906), on aquest feia notar que hom havia de suposar, al costat de *CAMPANIA*, l'existència de *CAMPINIUS per a explicar una sèrie de NLL tal com *Chempiniaco* del doc. de 962, *Campiny*